БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Орхон сумын ЗДТГ-ын 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

Аудитын код: БУА-2022/137/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Булган аймаг 2022 он	Булган аймаг дахь Төрийн аудитын, дарга тэргүүлэх аудитор: Д.Анхбаяр Утас: 70642580 Цахим хаяг: Ankhbayrd@audit.gov.mn Аудитын менежер: Ж.Энхцоодол Утас: 70342716 Цахим хаяг: Enkhtsoodolj@audit.gov.mn Ахлах аудитор: Г.Намчинсүрэн Утас: 70342716 Цахим хаяг: Namchinsureng@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

Товчилсон үгийн жагсаалт....2

1.Аудитын санал дүгнэлт....3

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл....5

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан....5

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан....6

2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан....7

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан....8

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан....9

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан....10

3. Аудитын тайлан....12

3.1 Ерөнхий зүйл....12

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал....13

3.4 Материаллаг байдал....13

3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга....13

3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв....14

3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг....15

3.8 Аудитын гол асуудал....15

3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал....15

3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт....15

3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт....16

3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал....16

4. Аудитын илрүүлэлт....16

4.1 Залруулсан алдаа....16

4.2 Төлбөрийн акт....17

4.3 Албан шаардлага....17

4.4 Зөвлөмж....17

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл....18

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар
ЗДТГ	Засаг даргын тамгын газар
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан

1.Аудитын санал дүгнэлт

БУЛГАН АЙМГИЙН
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

Анхдагчдын өргөн чөлөө 1-120,
Жаргалант баг, Булган сум, Булган аймаг, 63082
Утас/Факс:7034-3259
E-mail:bulgan@audit.gov.mn

2022.02.25 № 95

танай__________ны №__________т

ОРХОН СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН
ТАМГЫН ГАЗРЫН ДАРГА
Ч.ЦАГААНХҮҮ ТАНАА

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Орхон сумын Засаг даргын тамгын газрын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Орхон сумын Засаг даргын тамгын газрын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

D:/bichighereg/2022A4toot

006010160

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Д.АНХБАЯР

D:/bichighereg/2022A4toot

2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**43,222,974.93**	**12,554,783.67**
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	**43,222,974.93**	**12,554,783.67**
35100	**Түүхий эд материал**	**14,549,364.11**	**12,554,783.67**
35110	Тусгай зориулалттай материал	14,549,364.11	12,554,783.67
35400	**Хангамжийн материал**	**28,673,610.82**	**0.00**
35410	Бичиг хэргийн материал	786,700.00	0.00
35420	Аж ахуйн материал	5,075,590.00	0.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	1,580,000.00	0.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	2,000,000.00	0.00
35450	Барилгын засварын материал	1,247,700.00	0.00
35470	Бусад хангамжийн материал	17,983,620.82	0.00
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**1,669,088,570.48**	**1,588,995,920.07**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	**1,669,088,570.48**	**1,588,995,920.07**
39200	**Биет хөрөнгө**	**1,606,297,820.67**	**1,526,205,170.26**
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,369,247,778.00	1,373,454,735.76
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-209,813,570.91	-271,794,031.23
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	212,799,685.00	212,799,685.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-115,493,646.23	-143,667,597.11
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	93,755,120.49	100,300,620.49
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-17,448,963.09	-33,182,321.66
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	52,433,434.74	56,553,434.74
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-19,511,389.67	-29,770,451.69
39213	Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйлс	1,921,960.00	1,921,960.00
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	87,947,832.82	115,869,582.82
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-24,043,995.48	-30,784,021.86
39216	Дуусаагүй барилга, байгууламж	174,503,575.00	174,503,575.00
39300	**Биет бус хөрөнгө**	**62,790,749.81**	**62,790,749.81**
39301	Програм хангамж	1,745,000.00	1,745,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-1,726,250.19	-1,726,250.19
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	62,772,000.00	62,772,000.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**1,712,311,545.41**	**1,601,550,703.74**
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**	**110,040.00**	**756,155.00**
41	**БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**	**110,040.00**	**756,155.00**
41300	**Өглөг**	**110,040.00**	**756,155.00**
41360	**Бусад өглөг**	**110,040.00**	**756,155.00**
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	0.00	756,155.00
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	110,040.00	0.00
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**1,712,201,505.41**	**1,600,794,548.74**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	**1,712,201,505.41**	**1,600,794,548.74**
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	310,562,471.65	310,562,471.65
51200	**Хуримтлагдсан үр дүн**	**882,729,975.22**	**771,323,018.55**
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	653,507,046.27	882,729,975.22
51220	Тайлант үеийн үр дүн	229,222,928.95	-111,406,956.67
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	518,909,058.54	518,909,058.54
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**1,712,311,545.41**	**1,601,550,703.74**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**775,852,836.79**	**558,929,900.00**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**121,276,429.79**	**56,038,550.00**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	**121,276,429.79**	**56,038,550.00**
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	**8,145,565.12**	**4,439,800.00**
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,500,000.00	704,800.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	6,645,565.12	3,735,000.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	102,552,081.00	48,587,250.00
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	10,578,783.67	3,011,500.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**654,576,407.00**	**502,891,350.00**
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**229,393,507.00**	**12,543,650.00**
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	224,557,078.00	11,548,800.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	4,836,429.00	994,850.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	**425,182,900.00**	**490,347,700.00**
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	425,182,900.00	490,347,700.00
II	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**520,819,230.31**	**660,462,796.43**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**520,819,230.31**	**660,462,796.43**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**517,949,425.31**	**629,901,476.42**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**244,159,377.43**	**242,105,145.00**
210101	Үндсэн цалин	194,651,317.00	193,149,740.00
210102	Нэмэгдэл	38,191,135.73	39,043,375.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	11,316,924.70	9,912,030.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**29,120,315.57**	**35,530,558.00**
210201	Тэтгэврийн даатгал	20,534,509.86	25,635,120.43
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,417,059.98	2,715,891.45
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,923,567.99	2,067,881.15
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	385,161.62	464,696.81
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	3,860,016.12	4,646,968.16
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**88,608,700.00**	**96,239,345.00**
210301	Гэрэл, цахилгаан	6,181,300.00	5,008,613.00
210302	Түлш, халаалт	82,427,400.00	91,230,732.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**23,387,309.00**	**29,674,308.00**
210401	Бичиг хэрэг	2,604,300.00	2,990,648.00
210402	Тээвэр, шатахуун	18,879,937.00	22,479,810.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,903,072.00	1,990,400.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	0.00	1,097,250.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	0.00	1,116,200.00
2105	**Нормативт зардал**	**1,288,950.00**	**770,300.00**
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,288,950.00	770,300.00

2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**3,710,800.00**	**16,528,050.00**
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	200,000.00	0.00
210604	Урсгал засвар	3,510,800.00	16,528,050.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**3,110,000.00**	**3,798,000.00**
210702	Дотоод албан томилолт	3,110,000.00	3,798,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**6,894,280.00**	**3,431,300.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	5,940,980.00	270,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	216,000.00	324,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	296,300.00	296,300.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	320,000.00	320,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	121,000.00	121,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	0.00	2,100,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**117,669,693.31**	**201,824,470.42**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	36,661,793.00	77,291,361.26
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	164,000.00	305,268.99
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	80,843,900.31	124,227,840.17
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**2,869,805.00**	**30,561,320.01**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**0.00**	**27,791,600.00**
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	0.00	27,791,600.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	**2,869,805.00**	**2,769,720.01**
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	2,859,905.00	2,694,880.01
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	9,900.00	74,840.00
III	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)**	**255,033,606.48**	**-101,532,896.43**
V	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН**	**25,810,677.53**	**9,874,060.24**
225001	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны гарз	2,310,677.53	4,452,060.24
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал	23,500,000.00	5,422,000.00
VI	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)**	**229,222,928.95**	**-111,406,956.67**

2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
1	**2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**310,562,471.65**	**518,909,058.54**	**653,158,312.96**	**1,482,629,843.15**
2	**Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт**	**0.00**	**0.00**	**348,733.31**	**348,733.31**
3	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**310,562,471.65**	**518,909,058.54**	**653,507,046.27**	**1,482,978,576.46**
9	**Тайлант үеийн үр дүн**	**0.00**	**0.00**	**229,222,928.95**	**229,222,928.95**
10	**2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**310,562,471.65**	**518,909,058.54**	**882,729,975.22**	**1,712,201,505.41**

11	**2021 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл**	**310,562,471.65**	**518,909,058.54**	**882,729,975.22**	**1,712,201,505.41**
13	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**310,562,471.65**	**518,909,058.54**	**882,729,975.22**	**1,712,201,505.41**
19	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	-111,406,956.67	-111,406,956.67
20	**2021 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл**	**310,562,471.65**	**518,909,058.54**	**771,323,018.55**	**1,600,794,548.74**

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**656,076,407.00**	**503,596,150.00**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**1,500,000.00**	**704,800.00**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	**1,500,000.00**	**704,800.00**
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	**1,500,000.00**	**704,800.00**
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,500,000.00	704,800.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**654,576,407.00**	**502,891,350.00**
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**229,393,507.00**	**12,543,650.00**
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	224,557,078.00	11,548,800.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	4,836,429.00	994,850.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	**425,182,900.00**	**490,347,700.00**
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	425,182,900.00	490,347,700.00
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**460,107,460.00**	**503,596,150.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**460,107,460.00**	**503,596,150.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**457,237,655.00**	**473,034,829.99**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**243,082,253.00**	**244,264,489.00**
210101	Үндсэн цалин	166,773,801.00	169,842,462.97
210102	Нэмэгдэл	47,986,199.00	47,349,231.79
210105	Гэрээт ажлын хөлс	28,322,253.00	27,072,794.24
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**30,317,800.00**	**32,725,099.00**
210201	Тэтгэврийн даатгал	20,588,200.00	22,999,429.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,432,400.00	2,436,404.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,945,900.00	1,948,923.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	486,500.00	485,668.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,864,800.00	4,854,675.00
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**88,438,700.00**	**96,239,345.00**
210301	Гэрэл, цахилгаан	6,181,300.00	5,008,613.00
210302	Түлш, халаалт	82,257,400.00	91,230,732.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**19,045,842.00**	**20,920,808.00**
210401	Бичиг хэрэг	2,646,300.00	2,050,548.00
210402	Тээвэр, шатахуун	14,496,470.00	13,280,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,903,072.00	1,990,400.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	0.00	2,499,860.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	0.00	1,100,000.00

2105	**Нормативт зардал**	**1,000,000.00**	**494,500.00**
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,000,000.00	494,500.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**4,471,500.00**	**15,969,900.00**
210604	Урсгал засвар	4,471,500.00	15,969,900.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**3,110,000.00**	**3,798,000.00**
210702	Дотоод албан томилолт	3,110,000.00	3,798,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**7,792,689.00**	**3,161,300.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	6,839,389.00	0.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	216,000.00	324,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	296,300.00	296,300.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	320,000.00	320,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	121,000.00	121,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	0.00	2,100,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**59,978,871.00**	**55,461,388.99**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	59,784,871.00	54,812,220.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	194,000.00	649,168.99
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**2,869,805.00**	**30,561,320.01**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**0.00**	**27,791,600.00**
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	0.00	27,791,600.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	**2,869,805.00**	**2,769,720.01**
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	2,859,905.00	2,694,880.01
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	9,900.00	74,840.00
III	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)**	**195,968,947.00**	**0.00**
V	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)**	**195,968,947.00**	**0.00**
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**195,968,947.00**	**0.00**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	**195,968,947.00**	**0.00**
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	195,968,947.00	0.00
VI	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)**	**-195,968,947.00**	**0.00**

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**492,216,700.00**	**488,357,619.99**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**492,216,700.00**	**488,357,619.99**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**464,425,100.00**	**460,566,019.99**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**246,663,700.00**	**244,264,489.00**
210101	Үндсэн цалин	170,221,000.00	169,842,462.97
210102	Нэмэгдэл	47,966,900.00	47,349,231.79
210105	Гэрээт ажлын хөлс	28,475,800.00	27,072,794.24
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**33,214,200.00**	**32,725,099.00**
210201	Тэтгэврийн даатгал	23,347,600.00	22,999,429.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,466,600.00	2,436,404.00

210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,973,300.00	1,948,923.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	493,400.00	485,668.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,933,300.00	4,854,675.00
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**97,184,300.00**	**96,239,345.00**
210301	Гэрэл, цахилгаан	5,953,300.00	5,008,613.00
210302	Түлш, халаалт	91,231,000.00	91,230,732.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**20,933,100.00**	**20,920,808.00**
210401	Бичиг хэрэг	2,151,100.00	2,050,548.00
210402	Тээвэр, шатахуун	13,280,000.00	13,280,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,002,000.00	1,990,400.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	2,500,000.00	2,499,860.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,000,000.00	1,100,000.00
2105	**Нормативт зардал**	**500,000.00**	**494,500.00**
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	500,000.00	494,500.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**15,970,300.00**	**15,969,900.00**
210604	Урсгал засвар	15,970,300.00	15,969,900.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**3,798,200.00**	**3,798,000.00**
210702	Дотоод албан томилолт	3,798,200.00	3,798,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**3,161,300.00**	**3,161,300.00**
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	324,000.00	324,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	296,300.00	296,300.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	320,000.00	320,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	121,000.00	121,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	2,100,000.00	2,100,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**43,000,000.00**	**42,992,578.99**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	42,350,000.00	42,343,410.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	650,000.00	649,168.99
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**27,791,600.00**	**27,791,600.00**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**27,791,600.00**	**27,791,600.00**
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	27,791,600.00	27,791,600.00
III	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	**492,216,700.00**	**488,357,619.99**
32	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	**456,766,500.00**	**487,652,819.99**
320001	Орон нутгийн төсвөөс	456,766,500.00	487,652,819.99
35	**ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС**	**35,450,200.00**	**704,800.00**
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,000,000.00	704,800.00
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	34,450,200.00	0.00

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**492,216,700.00**	**488,357,619.99**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**492,216,700.00**	**488,357,619.99**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**464,425,100.00**	**460,566,019.99**

2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**246,663,700.00**	**244,264,489.00**
210101	Үндсэн цалин	170,221,000.00	169,842,462.97
210102	Нэмэгдэл	47,966,900.00	47,349,231.79
210105	Гэрээт ажлын хөлс	28,475,800.00	27,072,794.24
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**33,214,200.00**	**32,725,099.00**
210201	Тэтгэврийн даатгал	23,347,600.00	22,999,429.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,466,600.00	2,436,404.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,973,300.00	1,948,923.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	493,400.00	485,668.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,933,300.00	4,854,675.00
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**97,184,300.00**	**96,239,345.00**
210301	Гэрэл, цахилгаан	5,953,300.00	5,008,613.00
210302	Түлш, халаалт	91,231,000.00	91,230,732.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**20,933,100.00**	**20,920,808.00**
210401	Бичиг хэрэг	2,151,100.00	2,050,548.00
210402	Тээвэр, шатахуун	13,280,000.00	13,280,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,002,000.00	1,990,400.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	2,500,000.00	2,499,860.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,000,000.00	1,100,000.00
2105	**Нормативт зардал**	**500,000.00**	**494,500.00**
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	500,000.00	494,500.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**15,970,300.00**	**15,969,900.00**
210604	Урсгал засвар	15,970,300.00	15,969,900.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**3,798,200.00**	**3,798,000.00**
210702	Дотоод албан томилолт	3,798,200.00	3,798,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**3,161,300.00**	**3,161,300.00**
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	324,000.00	324,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	296,300.00	296,300.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	320,000.00	320,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	121,000.00	121,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	2,100,000.00	2,100,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**43,000,000.00**	**42,992,578.99**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	42,350,000.00	42,343,410.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	650,000.00	649,168.99
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**27,791,600.00**	**27,791,600.00**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**27,791,600.00**	**27,791,600.00**
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	27,791,600.00	27,791,600.00
III	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	**492,216,700.00**	**488,357,619.99**
32	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	**456,766,500.00**	**487,652,819.99**
320001	Орон нутгийн төсвөөс	456,766,500.00	487,652,819.99
35	**ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС**	**35,450,200.00**	**704,800.00**
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,000,000.00	704,800.00
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	34,450,200.00	0

3. Аудитын тайлан

3.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Сайхан сумын ЗДТГ-ын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд шалгагдагч этгээд, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын талаар болон аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал болон аудитын санал дүгнэлт, түүний үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Аудитыг Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газрын газрын ахлах аудитор Г.Намчинсүрэн гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер Ж.Энхцоодол, дарга, тэргүүлэх аудитор Д.Анхбаяр нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Орхон сумын ЗДТГ нь 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2022 оны 01 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 03/35 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

Орхон сумын ЗДТГ нь сумын Засаг даргаас Засаг захиргаа нутаг дэвсгэрийнхээ хэмжээнд эдийн засаг нийгмийг хөгжүүлэх, стратегийн төлөвлөлт, бодлогын удирдамж, зохицуулалт хийх, мониторингийн хяалт тавих, үнэлж дүгнэх, нутгийн удирдлагын байгууллагуудын уялдаа холбоог сайжруулах, мэргэжлийн удирдлагаар хангах замаар иргэдэд төрийн үйлчилгээ үзүүлэх үйл ажиллагаанд мэргэжлийн зөвлөгөө дэмжлэг үзүүлэхэд оршино гэж зорилтоо тодорхойлжээ.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд дараах өөрчлөлтүүд орсон байна.Үүнд:

- Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай
- Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай
- Төрийн албаны тухай хууль
- Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль
- Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай
- Төсвийн тухай хууль
- Хөдөлмөрийн тухай хууль -Хүчингүй болж, шинэчлэн найруулагдсан

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөгүй байна.

Засгийн газрын 2011 оны 311 дүгээр тогтоолоор баталсан Аж ахуй нэгж, байгууллагын үйл ажиллагаанд дотоод хяналтыг зохион байгуулах журмын дагуу Байгууллагын дотоод хяналтын журмыг байгууллагынхаа онцлогт тохируулан боловсруулаагүй, дотоод хяналтын ажил төлөвлөөгүй байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

Дотоод аудитын нэгж болон орон тоо байхгүй.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Сайхан сумын ЗДТГ нь 2021 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэль сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн хүлээн зөвшөөрөхүйц санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал гэж үнэлсэн.

3.4 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл дунд гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 1.5 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2020 оны жилийн эцсийн тайлангийн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал 564,629.9 мянган төгрөгөөс 1.5 хувиар буюу 8,469.4 мянган төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 75 хувь буюу 6,352.1 мянган төгрөгөөр тогтоосон.

Тогтоосон төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга

Орхон сумын Засаг даргын тамгын газар нь 2021 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 110,760.9 мянган төгрөгөөр буюу 6.4 хувиар буурсан байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан бараа материал, үндсэн хөрөнгийн данс байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	**Эхний үлдэгдэл**	**Эцсийн үлдэгдэл**	**Өөрчлөлт**
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	0	0	0
Авлага	0	0	
Урьдчилгаа	0	0	
Бараа материал	43,223.00	12,554.80	(30,668.20)
Үндсэн хөрөнгө	1,669,088.60	1,588,995.90	(80,092.70)
Нийт хөрөнгө	1,712,311.60	1,601,550.70	(110,760.90)
Өр төлбөр	110.10	756.20	646.10

Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	1,712,201.50	1,600,794.50	(111,407.00)
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	1,712,311.60	1,601,550.70	(110,760.90)

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 12,554.8 мянган төгрөг болж 30,668,2 мянган төгрөгөөр буурсан нь өмнөх оны бараа материалын үлдэгдлийг зарцуулсан нь шалтгаалжээ.

Бараа материалын дансны үлдэгдэлд 2020-2021 онд худалдаж авсан ашиглалтгүй мянган төгрөгийн 12,554.8 мянган төгрөгийн бараа материал байна.

Энэ нь балансийн үнийг үр дүнгүйгээр өсгөж харуулж байна. Оны эцэст 640.0 мянган төгрөгийн худалдан авалт хийж бараа материалын нөөц үүсгэсэн байна.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 1,588.9 мянган төгрөг болж 80,092.7 мянган төгрөгөөр буурсан нь тайлант оны хөрөнгийн элэгдэл бодогдсон нь шалтгаалжээ.

Үндсэн хөрөнгийн данс нь хөрөнгө оруулалтаар 44,197.8 мянган төгрөг, урсгал төсвийн худалдан авалт байхгүй, хандиваар болон үнэ төлбөргүй шилжиж ирсэн мянган төгрөгийн 4,389.5 хөрөнгөөр нэмэгдсэн байна.

Үндсэн хөрөнгө үнэ төлбөргүй шилжүүлсэн 5793,0 мянган төгрөг, акталсан 0,0 мянган төгрөгийн хөрөнгөөр хасагдсан байна.

Өр төлбөр дансны үлдэгдэл 756,2 мянган төгрөг болж 646.1 мянган төгрөгөөр өссөн нь НДШ 756.2 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн нь шалтгаалжээ.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 1,600.7 мянган төгрөг болж 111,407.0 мянган төгрөгөөр буурсан нь тайлант үр дүнтэй холбоотой байна.

Байгууллагын санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаар нийт орлого 173,390.8 мянган төгрөгөөр буюу 25.4 хувиар буурсан байна.

Өмнөх оноос материаллаг өөрчлөлт гарсан нэмэлт санхүүжилтын орлогр байна.

Өмчийн өөрчлөлтийн тайлангаар өмнөх оны үр дүн рүү хаасан нягтлан бодох бүртгэлийн залруулга байхгүй байна.

3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.6.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2021 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэр, нийт зарлагыг 449,908.3 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн захирагчийн хүргүүлсэн төсвийн төслөөс хэмнэлтийн горим хэрэгжүүлж 36,489.2 мянган төгрөгөөр бууруулан 413,419.0 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

3.6.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 1 хөтөлбөрийн 6 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр 492,216.7 мянган төгрөгийн төсөв баталснаас 456,766.5 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс, 34,450.2 мянган төгрөгийг оны эхний үлдэгдлээс, 1,000.0 мянган төгрөгийг үндсэн үйл ажиллагааны орлогоор санхүүжүүлэхээр төлөвлөсөн байна.

Гүйцэтгэлээр орон нутгийн төсвөөс 490,347.7 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч, үндсэн болон туслах үйл ажиллагааны орлого 704.8 мянган төгрөг, нийт 491,052.5 мянган төгрөгийн орлого бүрдүүлж, урсгал үйл ажиллагаанд 488,358.4 мянган төгрөгийг зарцуулж 2,694.1 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.6.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Аймгийн засаг даргын нөөц хөрөнгөөс 10,000.0, стастиктикийн хэлтэсээс 994.8 байгаль хамгаалах сангаас 748.8, бусад нэмэлт санхүүжилтээс 800.0, нийт 12,543.6 мянган төгрөгийн орлогыг бүрдүүлжээ.

Үүнээс зардалд 12,468.81 төгрөгийг зарцуулж 74.8 мянган төгрөгийг төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг

Төсвийн шууд захирагч үйл ажиллагаагаа тасралтгүй явуулахтай холбоотой тодорхой бус байдал, санхүүгийн тайланд толилуулаагүй, тодруулаагүй асуудал байхгүй.

3.8 Аудитын гол асуудал

Орхон сумын ЗДТГ-ын санхүүгийн тайлангийн аудитад үлэмж нөлөө үзүүлэх асуудал байхгүй байна.

3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайлангийн аудитын санал дүгнэлтээс тусад нь салгах ёстой гэж заасан байна.

3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга,

нийтлэг стандартыг тогтоох журам"-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Шилэн дансны цахим хуудсанд 117 мэдээлэл оруулахаас 117 мэдээллийг хугацаанд нь байршуулсан байна.

3.9.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим, сорилд үндэслэн дараах дүгнэлтүүдийг хийлээ. Үүнд:

- Тайлант онд тэмцээн уралдаан, хүндэтгэлийн арга хэмжээнд, нийт 3,650.2 мянган төгрөгийг зарцуулсан, төсвийн хэмнэлт үүсгээгүй нь Засгийн газрын 2021 оны "Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах арга хэмжээний тухай" 43 дугаар тогтоолын 1.1, 1.6, 1.7 дэх заалттай нийцээгүй;

- Байгууллагын дотоод хяналтын журмыг байгууллагынхаа онцлогт тохируулан боловсруулаагүй, дотоод хяналтын ажил төлөвлөөгүй байгаа нь Засгийн газрын 2011 оны 311 дүгээр тогтоолоор баталсан "Аж ахуй нэгж, байгууллагын үйл ажиллагаанд дотоод хяналтыг зохион байгуулах журам"-тай нийцээгүй байна.

3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

2020 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар нийт 4,825.0 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрснээс, 298.6 мянган төгрөгийн зөрчилд 2 төлбөрийн акт, 705.5 мянган төгрөгийн алдаа зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх 3 зөвлөмж хүргүүлснээс НББ-ийн тухай хуулийн холбогдох заалтыг хэрэгжүүлэн ажиллах 1 зөвлөмж, засаг даргын нөөц хөрөнгийг зориулалтын дагуу зарцуулах, бүлэг хооронд зөвшөөрөлгүй шилжүүлэн зарцуулахгүй байх гэсэн зөвлөмжүүдийг хэрэгжүүлэн ажиллаагүй бөгөөд зөвлөмжийн хэрэгжилт 75 хувьтай байна.

3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Өмнөх оны зөвлөмжийг бүрэн хэрэгжүүлэн ажиллаагүй зөрчилд хариуцлага тооцох албан шаардлагыг удирдах дээд байгууллагад хүргүүлэх, ЗДТГ бүтэц орон тоо, батлагдсан төсөвт суугаагүй хамтран ажиллах гэрээ байгуулсан 5 ус түгээгчийн хувь хүнээс төлөх НДШ-2,627.5, ажил олгогчоос төлөх НДШ -д 2,856.0, нийт 5483.5 мянгаг төгрөгийг олгосон нь Төсвийн тухай хуулийн 16.5.3 дахь заалтыг зөрчсөн, санхүүгийн тайлангийн аудитын зохистой бөгөөд нийцсэн байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байгаа зөрчлийг шийдвэрлэх.

4. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 31,891.5 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрснээс, 23,052.8 мянган төгрөгийн алдааг залруулж, 1,967.6 мянган төгрөгийн зөрчилд төлбөрийн акт тогтоож, 3650.2 мянган төгрөгийн зөрчилд албан шаардлага хүргүүлж, 3,220.5 мянган төгрөгийн алдаа зөрчилд 1 зөвлөмж өгсөн.

4.1 Залруулсан алдаа

Хандиваар ирсэн нийт 5,420.0 мянган төгрөгийн бараа материалыг зарцуулахдаа журналыг бичилтийг буруу илэрхийлсэн, 1,964.0 мянган төгрөгийн шуудан холбоо, интернетын зардлыг цахилгааны зардал руу хааж дансны бичилтийг буруу

илэрхийлсэн, 2,064.0 мянган төгрөгийн үнэ төлбөргүй хандив болон, бусад эх үүсвэрээс авсан бараа материалыг үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэсэн, бараа материалын мал амьтад дансны эхний үлдэгдэл, тусгай зориулалттай материал дансны үлдэгдэл 13,604.0 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй илэрхийлсэн алдааг залруулсан.

4.2 Төлбөрийн акт

- Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс нийт 1,056.3 мянган төгрөгийг холбогдох журамд нийцэхгүй зардалд зарцуулсан нь Засаг даргын нөөц хөрөнгийн зориулалт, зарцуулалтын нийтлэг журмын 1.1 дэх заалтыг зөрчсөн, санхүүгийн тайлангийн аудитын нийцсэн ба зохистой батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна. заалтыг зөрчсөн мөн санхүүгийн тайлангийн нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангаагүй зөрчилд төлбөрийн акт хүргүүллээ.
- Батлагдсан орон тоо, цалингийн сангийн төсөвт тусгагдаагүй хөдөө, аж ахуйн жолоочийн ажлыг хавсран гүйцэтгэсний нэмэгдэл цалинд 911.0 мянган төгрөгийг зарцуулсан нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.3-д "Батлагдсан цалингийн сан, орон тооны хязгаарт багтаан төсвийн байгууллагын орон тоо, ажиллагчдын цалин хөлсийг тогтоох" гэсэн заалтыг зөрчсөн мөн санхүүгийн тайлангийн нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна

4.3 Албан шаардлага

- Тайлант онд тэмцээн уралдаан, хүндэтгэлийн арга хэмжээнд, нийт 3,650.2 мянган төгрөгийг зарцуулсан, төсвийн хэмнэлт үүсгээгүй нь Засгийн газрын 2021 оны "Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах арга хэмжээний тухай" 43 дугаар тогтоолын 1.1, 1.6, 1.7 дэх заалттай нийцээгүй;

4.4 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дараалаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Санхүүгийн тайлангийн үзэл баримтлал

1.1. <u>Илрүүлэлт:</u>

ЗДТГ-ын 2022 оны 01 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 03/25 тоотоор ирүүлэн санхүүгийн тайлангийн бүрэлдэхүүнийг шалгахад Санхүүгийн тайлангийн бодит байдлын тухай мэдэгдлийг бүрдүүлж хавсаргаагүй, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан болон бүрэлдэхүүн хэсэг, тайлангийн тодруулгыг ирүүлээгүй нь Төсвийн тухай хуулийн 54.4.5, 54.5.1 дэх заалттыг хангаагүй, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын иж бүрэн шинж чанарыг хангахгүй байна.

1.2. <u>Өгсөн зөвлөмж:</u>

Төсвийн тухай хуулийн 54.4.5, 54.5.1 дэх заалтыг бүрэн хэрэгжүүлэн ажиллах.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2022 оны 06 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

д/д	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт алдаа, зөрчлийн		Үүнээс							
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
1	Орхон сумын ЗДТГ	9	31,89.1	4	23,052.8	2	1,967.6	1	3,650.2	2	3,220.5